

Bake Prozesua Frantziako hedabideetan

GAINDITU BEHARREKO HARRESIA

Azken urte hauetan, Euskal Herriko bake prozesuaren alde dabilzanen mezua entzun edota irakur daiteke noizean behin Frantziako komunikabide nagusietan. Eramandako pedagogia lan alimale baten uzta da. Orokorrean, aspaldian nagusi den Frantziako eta Espainiako gobernuen tesia delako plazaratzen. Gaia Frantziako komunikabideen bidez zabaltzeko oztopo potoloak dituzte konponbidearen alde ari direnek, eginahala gainditzeko saiatzen diren trabak.

Jenofa Berhokoirigoin
@Jenofa_B

Izan France Culture irratian emankizun bat ala erredakzio-bulegoa Parisen daukan egunkari handi batean erreportaje bat, badirudi azkenean euskal gatazkak Frantziako komunikabideetan kokatzea lortu duela. Are gehiago, badirudi bake prozesuan alde dabilzanen diskurtsoak tokitxo bat kausitzen erreusitu duela. Horretaz galdetuz gero, salbuespenekin orokortasunik ezin dela egin diote konponbidearen alde dabilzanek. Jean-Pierre Massias bake prozesuetan aditua den zuzenbide irakasleak horrela borbiltzen du paisaia mediatikoa: "Aieteko Konferentziaz geroztik tratamendu mediatikoa bestelakotu da, baina horrek ez du erran nahi haien irakurketa dudana ezarri dutenik".

Lan handia da

Aipamen bat izateko lan handia eraman behar dela ohartarazten du Jean Noël Etcheberri Txetx-ek. *Bake artisaua* eta Bizi!-ko militante ekologista da, eraman aldarririk komunikabideetan kokatzeko lan handia egiten du: "Euskal Herriko Laborantza Ganbararen auziaren garaian, *Le Monde* egunkariaren lehen orria egin genuen; baina hori lortzeko bi aste pasa behar izan nituen Parisen, goizetik arrats, hitzorduz hitzordu, etenik gabe gaia esplikatzen. Komunikabideen pareta hau zeharkatzeko eraman

beharreko lana alimalekoa da". Bake Bideko Maitena Thikoipek ere anitz daki lanketa horretaz. Behin baino gehiagotan entzun izan du Parisko kazetariaren partetik konponbidearen gaian ez dagoela "nahiko mamirik" edota "ikaragarriko tabua" dagoela. Tendentzia aldatu nahian bake prozesuaren azaltzeko helburua finkaturik du Bake Bideak. Komunikabideek rol garrantzitsua dutelako jokatzeko. Massiasen argi du: "Gatazkaren konponbidea iritzi publikotik iragaten da; bultza dezake edo oztopa dezake. Horregatik dira komunikabideak ezinbesteko, eragin handia dutelako iritzi publikoan".

Madriren ahotik

Orokorki begiratzen bazaie, irakurketa bera gelditzen dela dio Thikoipek: "Hiztegi eta diskurtso ezberdinak kausitzen ditugu artean, baina oraindik Frantzia -eta beraz Espainiaren- diskurtsoa da nagusi. Aspaldiko logika Etcheberri oroitazten duenez: 1983. urtean Espainiako Gobernuak ETari eta orokorki abertzale ezkertiarrei aurre egiteko aurkeztu ZEN Planean (*Plan Zona Especial Norte*) kapitulu bat zuten komunikazioari zuzenduta. Hori horrela, gertakizuna Parisen edota Baionan gertatu arren, segipena sistematikoki Madrilgo berriemaileen esku gelditzen da. Trata-

mendu "higuingarria", Etcheberri ohartarazten duenaz.

Gainera, Paristik kanpo gertatzen den aktualitateak komunikabideetan kokatzeko zailtasunak dituela ohartarazten du bake artisauak: "Frantziaren soilik existitzen dira Parisen existitzen diren gaiak". Adibide argiena aldaketa klimatikoari begira antolatutako Alternatiba herrixkenak du. Baionan hasi eta hainbat herrietan egin izan dituzte, milaka herritar batuz aldi oro; Alternatiba Tour itzulua ere egin zuten bizikletez Frantziatik, Euskal Herriatik eta beste herri batzuetarik pasaz. Hala eta guztiz ere, arras gutti aipatu zen eta interesa berantago, Parisen antolatutako herrixkaren lehen edizioan agertu zen. Bake prozesuari doakionez, aldaketa 2015eko ekainaren 11n sentitu zuten. Egun horretan burutu zuten Legebiltzarreko azpiko solairuan, Paris Euskal Herriko Bakearen Alde konferentzia. "Eboluzioa oso argia zen: sistematikoki Estatuaren tesia zabaltzen zebiltzan komunikabideek ikuspegi ezberdina hartu zuten. Zinezko iraultza mediatikoa izan zen orduan", Massiasen oroitzen duenaz.

Beste elementu bat ere bada hartzeko Thikoiaren iritziak. *Charlie Hebdo*-ren egoitzan gertatu atentatuak ekarri kontzientzia hartzea. Egoera ezberdin batzuk estaltzeko terminologia bera

erabili izanaz ohartu ziren: “Euskal gatazkaren izaerari berriz begiratu zioten eta arras hermetikoa zen hesia orain ez da hain hetsia”. Batez ere, Luhusoko atxiloketekin begi-bistakoa gelditu zitzaizen kazetariei gaiaren ez-ezagutza.

Luhusokoaren osagaiak

Atxilotuen lau eguneko galdeketa al-dian, komunikabideetako mezua erabat eraldatu zen: lehen orduetan agertu Espainiaren tesitik hasi eta honen zentzugabekeria azaltzeraino. “Operazio franko-espainiarra nahaspila bilakaturik” edota “ETAren aurkako operazioa gogorki kritikaturik” irakur zitekeen titular gisa. Lehen orduetan jaso informazio ofizialak errealitatearekin bat ez zuela egiten konturatu ziren asko. Apirilaren 8ko armagabetzea arte presente egon zen gaia. Funtsean, armagabetzearen egunaren berri *Le Monde*-k eman zuen, informazioa luze eta zabal azalduz.

Segipen hori azaltzeko orduan Etxeberri hiru elementu zehazten ditu: komunikabideekin garatu harremana, interesa sortzen duen gai bat, “espektakulua” bazen (Guy Debord pentsalariak kontzeptualizaturiko “espektakulu” nozio soziopolitikoari segi) eta aldeko testuingurua (tartean, jihadisten ekintza terroristekin bukatzeko nahia Frantzian zein nazioartean).

Irudian, ETAren armagabetzeari buruzko ekitaldia Baionan; 2017ko apirilaren 8an.

» **MAITENA THIKOIKE, BAKE BIDEA:**
“Berrikuntza eta ausardia puntu bat beharko dugu, ondoko pausoei buruz interesa pizten segitzeko”

» **JEAN-PIERRE MASSIAS, BAKE PROZESUETAN ADITUA:**
“Gatazkaren konponbidea iritzi publikotik iragaten da; bultza dezake edo oztapa dezake. Horregatik dira komunikabideak ezinbesteko, eragin handia dutelako iritzi publikoan”

Komunikabideen kontzentrazio eta pribatizazioaren testuinguruan, “espektakulu” nozio hori kontuan hartu behar dela dio Etxeberri. “Logika kapitalista batean dira, informazioa saldu behar dute eta salduko den gaia nahi dute. Hori jakinda, zure mezuaren jarraipen mediatikoa helburu baldin baduzu, interesa pizaraziko dien kontakizun edota ekintza formak asmatu behar dituzu”. Ohartarazte horri gehitzen dio ondoko oharra: “Arras argi dugu forma egokitzeko orduan mami politikoa ez dela moldatu behar”. Mediatizazio bilatze hori helburu bat lortzeko edota norberaren burua babesteko izan daitekeela dio.

Apirilaren 8ko biharamunean haatik aldaketa sentitu zuen Thikoipek: “Betiko diskurtsoa zen berriz, aski okaztagarria, sinesgarritasuna kenaraziz ekimenari”. Kontua da Frantziako komunikabideentzat ere Madrildik etorritako berriemai-leak zirela egon Baionan, Madrilgo soaz begiratzuz gaiari. Geroari begira, kazetarietarako harremanak sortzen eta lantzen segituko dutela dio Bake Bideako kideak. Beste elementu bat ere zehazten du: “Berrikuntza eta ausardia puntu bat beharko dugu, ondoko pausoei buruz interesa pizten segitzeko”. Ondoko hitzordu nagusia Parisen ukanen dute: euskal preso politikoei inposaturiko salbuespen neurrien salatze mobilizazioa. ■